

นโยบายและมาตรการทางกฎหมายของประเทศสวีเดนและประเทศไทยในการจัดสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

Policy and Legal Measures of Sweden and Thailand in the Area of Providing Welfare and Facilities to the Elderly Persons

กัญญ์ณิกา ตานะกุล
Kanthanika Tanakul

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาและเปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุระหว่างประเทศสวีเดนและประเทศไทย 2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเชิงโครงสร้าง ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุของทั้งสองประเทศ 3. เพื่อสังเคราะห์และเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการทางกฎหมายสำหรับการพัฒนาระบบสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทยให้มีความครอบคลุมและยั่งยืน การศึกษารังนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยบูรณาการการวิจัยเชิงเอกสารร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 12 ราย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้สูงอายุชาวไทยที่เสียภาษีและรับสวัสดิการจากประเทศไทย (5 ราย) ผู้สูงอายุชาวไทยที่รับสวัสดิการจากประเทศสวีเดน (5 ราย) เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (1 ราย) และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกงสุล สถานเอกอัครราชทูตสวีเดนประจำประเทศไทย (1 ราย) ผลการศึกษาพบว่า ประเทศสวีเดนมีโครงสร้างสวัสดิการที่ให้ความสำคัญกับหลักความเป็นสากลควบคู่กับการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเทศบาลและภูมิภาคมีอำนาจจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งรายได้สำคัญในการจัดบริการสาธารณะ อัตราภาษีท้องถิ่นรวมสำหรับปี 2022 อยู่ระหว่างร้อยละ 28.98–35.15 โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.24 ทั้งนี้ อัตราดังกล่าวเป็นอัตรารวมของภาษีเทศบาลและภาษีภูมิภาค (Statistics Sweden, 2021) นอกจากนี้ ระบบบำนาญบางประเภทสามารถจ่ายต่อให้ผู้รับที่พำนักอยู่ต่างประเทศได้ แต่สิทธิประโยชน์แต่ละประเภทมีเงื่อนไขแตกต่างกัน (Pensionsmyndigheten, 2026) ในขณะที่ประเทศไทยยังมีลักษณะการจัดสวัสดิการที่ผสมผสานระหว่างการคุ้มครองทางสังคม การสงเคราะห์ และการพึ่งพาครอบครัวและชุมชน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอัตรา 600–1,000 บาทต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจนที่รายงานในปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 2,997 บาทต่อคนต่อเดือน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) และกรมกิจการผู้สูงอายุมีศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 12 แห่งตามข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดด้านจำนวนและความครอบคลุมของบริการสวัสดิการในรูปแบบสถานสงเคราะห์ของภาครัฐ ข้อเสนอแนะระบุว่า ประเทศไทยควรเร่งแก้ไขพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ปรับเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับเส้นความยากจน กระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น ขยายสถานบริการภาครัฐให้ครอบคลุมระดับชุมชน และพัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติให้มีความยั่งยืน

คำสำคัญ: สวัสดิการผู้สูงอายุ, มาตรการทางกฎหมาย, รัฐสวัสดิการ, สิทธิถ้วนหน้า, สังคมผู้สูงอายุ

ABSTRACT

This research aims to: 1) study and compare the fundamental concepts and legal measures regarding the provision of welfare and facilities for the elderly between Sweden and Thailand; 2) analyze the structural differences; and 3) synthesize and propose policy recommendations and legal measures to improve Thailand's welfare system. This study employs a qualitative research methodology, integrating documentary research with in-depth interviews. A purposive sampling method was utilized to select 12 key informants across four groups, consisting of Thai elderly individuals receiving welfare in Thailand, Thai elderly individuals receiving welfare in Sweden, a government official from the Social Welfare Development Center for Older Persons, and a consular officer from the Embassy of Sweden in Thailand.

The findings reveal that Sweden's welfare structure is strongly influenced by the principle of universalism. Through a decentralized system, municipalities and regions have taxation powers at the local level. In 2022, the combined local tax rate ranged from 28.98% to 35.15%, with an average of 32.24%. This rate consists of municipal and regional taxes (Statistics Sweden, 2021) to provide long-term care services and a public pension system in which certain pension benefits can continue to be paid to recipients residing abroad, subject to the conditions applicable to each type of benefit (Pensionsmyndigheten, 2026). In contrast, Thailand's welfare system retains characteristics of a welfare model that combines social protection, assistance, and reliance on the family institution and community support. The country faces critical limitations, including a subsistence allowance (600-1,000 THB) below the national poverty line, limitations in the coverage and capacity of state-supported elderly welfare facilities, including the limited number of state-operated Social Welfare Development Centers for Older Persons, with 12 centers identified in the data used in this study, and local governments lacking direct income tax collection authority. Recommendations indicate that Thailand should urgently amend the Older Persons Act B.E. 2546 (2003) to align the subsistence allowance with the poverty line, promote fiscal decentralization to local governments, expand state-run care facilities at the community level, and develop a sustainable national pension system.

Keywords: Elderly welfare, Legal measures, Welfare state, Universalism, Aging society

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันพลวัตทางประชากรของไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์ โดยข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติชี้ให้เห็นแนวโน้มการขยายตัวอย่างรวดเร็วของกลุ่มประชากรสูงวัย ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนแตะระดับ 22.4 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงหนึ่งในสามของประชากรทั้งประเทศภายในปี พ.ศ. 2583 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ดังกล่าวนับเป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพทางการคลัง โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และขีดความสามารถในการจัดสวัสดิการของภาครัฐในการดูแลคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มนี้

เมื่อประเมินโครงสร้างการจัดสวัสดิการของไทย พบว่ายังคงอิงอยู่กับระบบทัศนแบบสังคมสวัสดิการเชิงสงเคราะห์ โดยมีค่านิยมเรื่องความกตัญญูทดแทนและบทบาทของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุภายในครัวเรือน (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549) ทว่าท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่สร้างแรงกดดันต่อค่าครองชีพ ส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานต้องย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้สูงอายุบางส่วนต้องเผชิญกับการอยู่อาศัยเพียงลำพังหรือมีสมาชิกครอบครัวที่สามารถให้การดูแลลดลง แม้ภาครัฐจะมีความพยายามในการยกระดับการคุ้มครองผ่านรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แต่ในทางปฏิบัติกลับพบข้อจำกัดเชิงโครงสร้างอย่างรุนแรง โดยเฉพาะนโยบายการจ่าย “เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” ในลักษณะขั้นบันได (600 - 1,000 บาทต่อเดือน) ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ (เฉลี่ยที่ 2,997 บาทต่อเดือน) จึงอาจยังไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่เป็นหลักประกันรายได้สำหรับการดำรงชีพของผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) นอกจากนี้ ชีตความสามารถในการดูแลระยะยาวของรัฐยังอยู่ในสภาวะขาดแคลนอย่างหนัก โดยกรมกิจการผู้สูงอายุมิศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจำนวน 12 แห่งตามข้อมูลที่อ้างถึงในงานวิจัย ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดด้านขีดความสามารถของรัฐในการจัดบริการสวัสดิการแบบสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

ข้อจำกัดที่เป็นรากเหง้าของปัญหาดังกล่าว คือโครงสร้างทางกฎหมายและการรวมศูนย์อำนาจทางการคลัง แม้กฎหมายจะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดบริการสาธารณะและสวัสดิการในพื้นที่ แต่โครงสร้างรายได้ของท้องถิ่นไทยยังมีข้อจำกัดด้านความเป็นอิสระทางการคลังเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสวีเดน ส่งผลให้ความสามารถของท้องถิ่นในการออกแบบและจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับโครงสร้างรายได้ของแต่ละพื้นที่และการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางในระดับหนึ่ง จึงอาจจำกัดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในชุมชน

ในทางตรงกันข้าม ประเทศสวีเดนได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นประเทศที่มีระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากที่สุดในโลก โดยขับเคลื่อนด้วยปรัชญา “สิทธิถ้วนหน้า” ที่ถือว่าสวัสดิการคือสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองตามแนวคิดสิทธิทางสังคม (Morel, 2010) องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของระบบสวีเดนคือการกระจายอำนาจให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น โดยเทศบาลและภูมิภาคมีอำนาจด้านภาษีท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งรายได้สำหรับการจัดบริการสาธารณะ อัตราภาษีท้องถิ่นรวมในปี 2022 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.24 โดยเทศบาลที่มีอัตราต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 28.98 และสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 35.15 ทั้งนี้ อัตราดังกล่าวเป็นอัตรารวมของภาษีเทศบาลและภาษีภูมิภาค มิใช่อัตราภาษีของเทศบาลเพียงอย่างเดียว (Statistics Sweden, 2021) นอกจากนี้ สวีเดนยังมีระบบบำนาญสาธารณะที่อนุญาตให้ผู้ที่เคยทำงานในสวีเดนสามารถนำสิทธิประโยชน์ติดตัวไปใช้ในต่างประเทศได้ (Portability of Benefits) เช่น บำนาญตามรายได้ บำนาญฟรีเมียม และบำนาญเสริม อย่างไรก็ตาม บำนาญประเภทการันตีขั้นต่ำจะมีเงื่อนไขผูกพันและไม่สามารถรับได้หากย้ายถิ่นฐานออกนอกประเทศ (Pensionsmyndigheten, 2026) ทั้งนี้ เมื่อผู้สูงอายุย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ประเด็นด้าน “สิทธิประกันสังคม” และ “ภาระภาษี” มักมีความซับซ้อนและต้องพิจารณาแยกจากกัน โดยสิทธิการรับบำนาญจะขึ้นอยู่กับกฎหมายประกันสังคมของสวีเดน ในขณะที่การเก็บภาษีจะอยู่ภายใต้กฎหมายและอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศ ซึ่งอาจทำให้ผู้รับบำนาญต้องรับภาระภาษีจากทั้งสองทาง (Pensionsmyndigheten, 2026) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้อจำกัดทางภาษี แต่การย้ายถิ่นฐานของ

ผู้รับบำนาญกลุ่มนี้ก็คือเป็น "โอกาสทางเศรษฐกิจ" สำคัญของประเทศไทย ที่จะดึงดูดเม็ดเงินบำนาญจากต่างประเทศให้เข้ามาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ หากมีการบริหารจัดการเชิงนโยบายที่เหมาะสม

ด้วยเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าว การศึกษาวิจัยเรื่อง “นโยบายและมาตรการทางกฎหมายของประเทศสวีเดนและประเทศไทยในการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ” จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและกฎหมายระหว่างสองประเทศ และนำจุดแข็งของระบบสวัสดิการจากประเทศสวีเดนมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ทั้งในมิติของการแก้ไขกฎหมายเพื่อปรับอัตราเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับเส้นความยากจน การกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น การยกระดับสถานบริการของรัฐ และการผลักดันข้อตกลงทวิภาคีระหว่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูปสวัสดิการผู้สูงอายุของประเทศไทยให้มีความมั่นคง ครอบคลุม และพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุระดับสูงสุดได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุระหว่างประเทศสวีเดนและประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเชิงโครงสร้าง ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของทั้งสองประเทศ
3. เพื่อสังเคราะห์และนำเสนอข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการปฏิรูปการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุของประเทศไทยให้มีความยั่งยืน

วิธีการศึกษา

เพื่อค้นหาคำตอบและข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับความเป็นจริง งานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการเจาะลึกข้อมูลอย่างรอบด้าน ผ่าน 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร เริ่มต้นจากการปูพื้นฐานความเข้าใจโดยการสืบค้นและวิเคราะห์เอกสารนโยบาย ทฤษฎี ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐสวัสดิการและการดูแลผู้สูงอายุของทั้งประเทศสวีเดนและประเทศไทย เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสรุปความแตกต่างทางโครงสร้างของทั้งสองประเทศ
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนประสบการณ์ คุณภาพชีวิต และข้อจำกัดในการเข้าถึงสวัสดิการ งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 12 ราย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุชาวไทยที่เสียภาษีและรับสวัสดิการจากประเทศไทย (5 ราย)
 - กลุ่มที่ 2 ผู้สูงอายุชาวไทยที่เคยพำนักรและทำงานในประเทศสวีเดน และได้รับสิทธิประโยชน์หรือบำนาญจากประเทศสวีเดน (5 ราย)
 - กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) สังกัดกระทรวง พม. (1 ราย) เพื่อสะท้อนภาพรวมศักยภาพและข้อจำกัดของหน่วยงานรัฐไทยในระดับพื้นที่
 - กลุ่มที่ 4 เจ้าหน้าที่ฝ่ายกงสุล สถานเอกอัครราชทูตสวีเดนประจำประเทศไทย (1 ราย) เพื่อยืนยันนโยบายและแนวปฏิบัติด้านสิทธิประโยชน์ข้ามพรมแดน

3. จริยธรรมการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการภายใต้การพิทักษ์สิทธิ เสรีภาพ และรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยผู้ให้ข้อมูลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยก่อนให้ความยินยอมในการสัมภาษณ์

4. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกถอดความแบบคำต่อคำ จากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเปรียบเทียบกับข้อมูลทางกฎหมายและนโยบาย เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของบริบท จากนั้นจึงนำมาจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทางกฎหมายและนโยบาย เพื่อสรุปหาช่องว่าง และสังเคราะห์ออกมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปปรับใช้กับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุระหว่างประเทศสวีเดนและประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างเชิงโครงสร้างออกเป็น 3 มิติสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 1: การเปรียบเทียบปรัชญาพื้นฐาน โครงสร้างกฎหมาย และการกระจายอำนาจทางการคลัง

มิติการเปรียบเทียบ	ประเทศสวีเดน	ประเทศไทย
ปรัชญาพื้นฐานของระบบ	สวัสดิการสิทธิถ้วนหน้า สวัสดิการคือสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐมีหน้าที่จัดสรรอย่างเท่าเทียม โดยเน้นลดการพึ่งพาสถาบันครอบครัว (Morel, 2010)	สวัสดิการเชิงสงเคราะห์ เน้นสงเคราะห์กลุ่มเปราะบาง/ยากไร้เป็นตาข่ายรองรับขั้นสุดท้าย พึ่งพาความกตัญญูและสถาบันครอบครัวเป็นหลัก (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549)
กฎหมายแม่บทที่รองรับ	กฎหมายบริการสังคมของสวีเดน (Socialtjänstlag [2025:400]) กำหนดกรอบและหน้าที่ของบริการสังคม โดยเทศบาลมีความรับผิดชอบหลักในการจัดบริการสังคมในพื้นที่ รวมถึงการให้คำปรึกษา การดูแล การช่วยเหลือ และการสนับสนุนแก่บุคคลที่มีความจำเป็น โดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ความเสมอภาค และการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและเป็นอิสระ (Sveriges riksdag, 2025)	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และ พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดหลักการคุ้มครองและสิทธิของผู้สูงอายุ รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการ อย่างไรก็ตาม การนำสิทธิไปสู่การปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับกลไกและทรัพยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ณัฐภัทร ถวัลย์โพธิ์ และคณะ, 2555)
การกระจายอำนาจทางการคลัง	การกระจายอำนาจทางการคลังในระดับสูง เทศบาลและภูมิภาคของสวีเดนมีอำนาจด้านภาษีท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นรายได้ในการจัดบริการ	มีข้อจำกัดด้านความเป็นอิสระทางการคลัง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้จากหลายแหล่ง ทั้งรายได้ที่

มิติการเปรียบเทียบ	ประเทศสวีเดน	ประเทศไทย
	สาธารณะ โดยอัตราภาษีท้องถิ่นรวมในปี 2022 อยู่ระหว่างร้อยละ 28.98–35.15 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.24 อัตราดังกล่าวประกอบด้วยภาษีเทศบาลและภาษีภูมิภาค (Statistics Sweden, 2021)	จัดเก็บเอง รายได้ที่รัฐจัดสรร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง จึงยังมีข้อจำกัดในการกำหนดและจัดสรรทรัพยากรเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุอย่างเป็นอิสระ

ตารางที่ 2: การเปรียบเทียบระบบบำนาญ หลักประกันรายได้ และสิทธิประโยชน์ข้ามพรมแดน

มิติการเปรียบเทียบ	ประเทศสวีเดน	ประเทศไทย
โครงสร้างระบบบำนาญ	ระบบบำนาญหลายองค์ประกอบ ประกอบด้วย income pension, premium pension และ supplementary pension รวมถึง guarantee pension เป็นส่วนหนึ่งของระบบบำนาญสาธารณะสำหรับผู้ที่มีรายได้บำนาญต่ำหรือไม่มีรายได้บำนาญตามเกณฑ์ โดยสิทธิและจำนวนเงินขึ้นอยู่กับเงื่อนไขด้านรายได้และระยะเวลาการพำนักในสวีเดน (Pensionsmyndigheten, 2026)	ระบบบำนาญขาดความครอบคลุม โครงสร้างประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคแรงงานนอกระบบ ซึ่งไม่ได้เข้าสู่ระบบบำนาญอย่างเป็นระบบ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2564)
เบี้ยยังชีพ/เงินช่วยเหลือขั้นต่ำ	มีระบบหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุที่มีรายได้บำนาญต่ำ guarantee pension เป็นส่วนหนึ่งของระบบบำนาญสาธารณะสำหรับผู้ที่มีรายได้บำนาญต่ำหรือไม่มีรายได้บำนาญตามเกณฑ์ โดยสิทธิและจำนวนเงินขึ้นอยู่กับเงื่อนไขด้านรายได้และระยะเวลาการพำนักในสวีเดน (Pensionsmyndigheten, 2026)	เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอยู่ที่ 600–1,000 บาทต่อเดือน ขณะที่เส้นความยากจนในปี 2565 อยู่ที่ประมาณ 2,997 บาทต่อคนต่อเดือน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)
สิทธิประโยชน์ข้ามพรมแดน (Portability of Benefits)	บำนาญบางประเภทสามารถรับได้เมื่อพำนักต่างประเทศ ผู้ที่เคยทำงานในสวีเดนสามารถรับ income pension, premium pension และ supplementary pension แม้ย้ายไปพำนักต่างประเทศ ทั้งนี้ สิทธิ	ข้อจำกัดและประเด็นด้านสิทธิประโยชน์ข้ามพรมแดนเมื่อพำนักต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับประเภทของบำนาญและกฎของประเทศที่เกี่ยวข้อง ขณะที่ การเสียภาษีบำนาญต้องพิจารณา ตามกฎหมายภาษี

มิติการเปรียบเทียบ	ประเทศสวีเดน	ประเทศไทย
	ประโยชน์บางประเภทมีข้อจำกัดด้านประเทศที่พำนัก (Pensionsmyndigheten, 2026)	และอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศ (Pensionsmyndigheten, 2026)

ตารางที่ 3: การเปรียบเทียบการดูแลระยะยาว สิ่งอำนวยความสะดวก และนวัตกรรมสวัสดิการ

มิติการเปรียบเทียบ	ประเทศสวีเดน	ประเทศไทย
รูปแบบการดูแลระยะยาว และสิ่งอำนวยความสะดวก	การดูแลที่บ้านและการดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระ: ระบบการดูแลผู้สูงอายุของสวีเดนให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระ และการจัดบริการในระดับท้องถิ่น รวมถึงบริการช่วยเหลือที่บ้านและรูปแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Swedish Institute, n.d.)	การสนับสนุนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุยังมีข้อจำกัดในบางพื้นที่ การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนจึงอาศัยความร่วมมือระหว่างครอบครัว บุคลากรสาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
สถานบริการของภาครัฐ	ระบบบริการดูแลผู้สูงอายุในระดับเทศบาล: เทศบาลมีบทบาทสำคัญในการจัดบริการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งบริการที่บ้านและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ที่มีความต้องการดูแล โดยรูปแบบและระดับการให้บริการอาจแตกต่างกันตามพื้นที่	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของรัฐ มีเพียง 12 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดด้านจำนวนและความครอบคลุมของบริการในรูปแบบสถานสงเคราะห์ของภาครัฐ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)
เทคโนโลยีสวัสดิการและเพดานค่าใช้จ่าย	เทคโนโลยีและการสนับสนุนการดูแล: มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้สนับสนุนการดำรงชีวิตและการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงระบบช่วยเหลือและบริการที่มุ่งให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นอิสระ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงบริการและรูปแบบการสนับสนุนอาจแตกต่างกันตามระบบบริการและพื้นที่ (Bergstra, 2021)	การเข้าถึงเทคโนโลยีและอุปกรณ์สนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนยังมีข้อจำกัดในบางพื้นที่ และอาจมีภาระค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางหรืออุปกรณ์เฉพาะทาง

บทวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองต่อนโยบายและมาตรการทางกฎหมาย

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายและมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศไทยและประเทศสวีเดนผ่านมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง ผู้วิจัยพบว่า ความแตกต่างของระบบสวัสดิการมิได้เป็นเพียงผลลัพธ์ทางเทคนิคของกฎหมาย แต่เป็นภาพสะท้อนของการต่อรองทางอำนาจ การจัดสรรทรัพยากร และอุดมการณ์ของรัฐ ดังนี้

1. โครงสร้างอำนาจรัฐและการรวมศูนย์ทางการคลัง ระบบสวัสดิการของสวีเดนสะท้อนการกระจายอำนาจในระดับสูง โดยเทศบาลและภูมิภาคมีอำนาจด้านภาษีท้องถิ่นและมีภารกิจสำคัญในการจัดบริการสาธารณะ การมีฐานรายได้จากภาษีท้องถิ่นช่วยให้รัฐบาลท้องถิ่นมีทรัพยากรสำหรับดำเนินภารกิจของตนเอง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรไม่ได้เกิดจากอำนาจด้านภาษีเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับระบบการเงินการคลังระหว่างรัฐบาลและกลไกการลดความแตกต่างระหว่างพื้นที่ ในทางตรงกันข้าม โครงสร้างการคลังของไทยยังมีลักษณะที่รัฐบาลกลางมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้จะถ่ายโอนภารกิจการดูแลผู้สูงอายุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ความเป็นอิสระในการจัดเก็บและกำหนดรายได้ของท้องถิ่นยังมีข้อจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับสวีเดน ส่งผลให้ท้องถิ่นตกอยู่ในสถานะพึ่งพิงงบประมาณอุดหนุนจากส่วนกลาง จากมุมมองเศรษฐศาสตร์การเมือง โครงสร้างดังกล่าวสะท้อนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการจัดสรรและควบคุมทรัพยากรระหว่างรัฐบาลกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนาเป็นรัฐสวัสดิการระดับพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

2. อุดมการณ์รัฐกับการผลัดภาระทางเศรษฐกิจ การที่ประเทศไทยกำหนดเบี้ยยังชีพในอัตราที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (600–1,000 บาท) สะท้อนข้อจำกัดของการออกแบบนโยบายหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุ การที่ประเทศไทยยังพึ่งพาครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุสามารถอธิบายได้จากทั้งปัจจัยทางวัฒนธรรม โครงสร้างครัวเรือน และข้อจำกัดด้านทรัพยากรของภาครัฐ ค่านิยมเรื่องความกตัญญูต่อกตเวทิจึงมีส่วนสนับสนุนบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ขณะเดียวกัน การพึ่งพาครอบครัวในระดับสูงอาจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการดูแลระยะยาว โดยเฉพาะในครัวเรือนที่มีข้อจำกัดด้านรายได้ ซึ่งแม้จะช่วยลดภาระทางการคลังของรัฐในระยะสั้น ซึ่งอาจทำให้ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการดูแลระยะยาวปรากฏชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลระยะยาวได้

3. สัญญาประชาคมและความชอบธรรมในการจัดเก็บภาษี ระบบสวัสดิการของสวีเดนสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างการจัดเก็บภาษีในระดับสูงกับการจัดบริการสาธารณะในระดับกว้าง ระบบสวัสดิการของสวีเดนสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างการจัดเก็บภาษีในระดับสูงกับการจัดบริการสาธารณะในระดับกว้าง การเชื่อมโยงระหว่างภาษีกับบริการสาธารณะดังกล่าวมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ความชอบธรรมทางการคลังของรัฐ อย่างไรก็ตาม การอธิบายว่าประชาชนยอมรับภาษีในระดับสูงเนื่องจากความเชื่อมั่นต่อรัฐจำเป็นต้องพิจารณาหลักฐานด้านความไว้วางใจและทัศนคติต่อภาษีเพิ่มเติม ในขณะที่ไทยเผชิญกับปัญหาโครงสร้างฐานภาษีที่แคบและการพึ่งพาภาษีทางอ้อม ส่งผลให้เกิดภาวะ "รัฐจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถจัดสวัสดิการที่มีคุณภาพได้" กลายเป็นกับดักเชิงโครงสร้างทางการคลัง

4. เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการเคลื่อนย้ายทุนสวัสดิการข้ามชาติ: ในประเด็นสิทธิประโยชน์ข้ามพรมแดน การที่ผู้รับบำนาญบางประเภทสามารถรับเงินบำนาญต่อได้เมื่อย้ายไปพำนักในต่างประเทศถือเป็น 'การเคลื่อนย้ายทุนสวัสดิการข้ามชาติ' ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้ผู้รับบำนาญจากต่างประเทศอาจนำรายได้ดังกล่าวมาใช้จ่ายในประเทศที่พำนัก ซึ่งอาจก่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น และช่วย

กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นของไทย ทว่าประเทศไทยยังมีช่องว่างด้านนโยบายและมาตรการทางกฎหมาย ภายในประเทศในการรองรับผู้สูงอายุกลุ่มดังกล่าว ซึ่งสะท้อนถึงโอกาสในการพัฒนานโยบายเพื่อรองรับรายได้ และการใช้จ่ายของผู้รับบำนาญจากต่างประเทศในประเทศไทย รวมถึงการสร้างกลไกที่เหมาะสมในการดึงดูด และบริหารจัดการรายได้บำนาญจากต่างประเทศให้เข้ามาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของไทยอย่างมั่นคงและเป็นระบบ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงโครงสร้าง กฎหมาย และข้อมูลเชิงประจักษ์ในมิติเศรษฐศาสตร์ การเมือง งานวิจัยฉบับนี้มีข้อสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อปฏิรูประบบสวัสดิการผู้สูงอายุของไทยให้มีความยั่งยืน ดังต่อไปนี้

1. ข้อสรุปผลการวิจัย

ความแตกต่างของขีดความสามารถในการจัดสวัสดิการระหว่างสองประเทศ มีรากฐานมาจากโครงสร้างทางกฎหมายและนโยบายใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

- ปรัชญาและรากฐานของระบบ: สวีเดนขับเคลื่อนด้วยแนวคิด "สิทธิถ้วนหน้า" ที่รัฐดูแลพลเมืองทุกคนอย่างเท่าเทียม (Morel, 2010) ในขณะที่ไทยยังคงยึดรูปแบบ "สังคมสวัสดิการเชิงสงเคราะห์" ที่พึ่งพาสถาบันครอบครัวในการดูแลเป็นหลัก (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549)

- ความมั่นคงทางรายได้: สวีเดนมีระบบบำนาญหลายองค์ประกอบ รวมถึง guarantee pension ซึ่งเป็นกลไกหลักประกันรายได้สำหรับผู้ที่มีสิทธิตามเงื่อนไขที่กำหนด ส่วนไทยจ่ายเบี้ยยังชีพในอัตราที่ยังต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ (เฉลี่ย 2,997 บาท/เดือน) จึงมีสภาพเป็นเพียงเงินบรรเทาทุกข์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

- การกระจายอำนาจทางการคลัง: สวีเดนให้อำนาจเทศบาลและภูมิภาคด้านภาษีท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญสำหรับการจัดบริการสาธารณะ ขณะที่ประเทศไทยมีโครงสร้างรายได้ที่ต้องพึ่งพางบประมาณที่รัฐจัดสรรและเงินอุดหนุนในระดับหนึ่ง จึงยังมีข้อจำกัดด้านความเป็นอิสระทางการคลังเมื่อเปรียบเทียบกับสวีเดน ทำให้ท้องถิ่นขาดความยืดหยุ่นและต้องพึ่งพางบประมาณจากส่วนกลาง

- โครงสร้างพื้นฐานและการดูแลระยะยาว: สวีเดนมีระบบบริการดูแลผู้สูงอายุที่ดำเนินการในระดับเทศบาล ทั้งบริการดูแลที่บ้านและรูปแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ที่มีความต้องการดูแล ขณะที่ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดด้านความครอบคลุมของบริการดูแลระยะยาวและสถานบริการของภาครัฐ โดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุที่มีความต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มเปราะบางเข้าไม่ถึงบริการ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการทางกฎหมาย

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสูงสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐควรเร่งดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง ดังนี้

- การแก้ไขกฎหมายเพื่อยกระดับเบี้ยยังชีพให้พ้นเส้นความยากจน: รัฐสภาควรพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และกลไกการกำหนดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การปรับอัตราให้สอดคล้องกับค่าครองชีพและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ รวมถึงพิจารณาเส้นความยากจนเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดประกอบการกำหนดอัตรา พร้อมกำหนดกลไกปรับอัตราเงินอุดหนุนโดยอัตโนมัติตามอัตราเงินเพื่อเพื่อยกระดับจากเงินสงเคราะห์ให้เป็นหลักประกันรายได้ขั้นต่ำที่แท้จริง

- การแก้ไขกฎหมายเพื่อกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น: พิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาจพิจารณาหลักการจัดเก็บรายได้หรือภาษีเฉพาะสำหรับสนับสนุนกองทุนดูแลผู้สูงอายุระยะยาวและสิ่งอำนวยความสะดวกระดับท้องถิ่นเพื่อจัดตั้ง "กองทุนดูแลผู้สูงอายุระยะยาวและสิ่งอำนวยความสะดวกระดับท้องถิ่น" ช่วยให้ท้องถิ่นมีงบประมาณเพียงพอและมีความคล่องตัวในการออกแบบสวัสดิการได้ตรงจุด

- การผลักดันระบบสถานบริการดูแลและสิ่งอำนวยความสะดวกของรัฐ: กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำด้านบริการดูแลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพจัดตั้งหรือพัฒนาศูนย์ดูแลผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรและความต้องการของแต่ละพื้นที่พร้อมสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยตามหลักอารยสถาปัตยกรรม ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดบริการดูแลระยะยาวในราคาที่เป็นธรรม

- การขยายฐานระบบบำนาญแห่งชาติและการส่งเสริมความรับผิดชอบด้านภาษี: พิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ โดยอาจพัฒนาหลักการออมในลักษณะกึ่งบังคับหรือการเข้าร่วมโดยอัตโนมัติสำหรับแรงงานนอกระบบที่เข้าเกณฑ์ พร้อมพิจารณาปรับปรุงแรงจูงใจและเงินสมทบจากรัฐพร้อมเพิ่มสัดส่วนเงินสมทบจากรัฐ เพื่อดึงดูดแรงงานนอกระบบให้เข้าสู่ฐานบำนาญ ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการรอรับการสงเคราะห์ สู่การสร้างหลักประกันและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชน

- การสร้างความร่วมมือทวิภาคีด้านสิทธิสวัสดิการข้ามพรมแดน: กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาพัฒนากรอบความร่วมมือด้านประกันสังคมระหว่างไทยและสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อสนับสนุนการประสานสิทธิประโยชน์ของผู้ที่เคยทำงานในทั้งสองประเทศ ขณะที่ประเด็นการป้องกันการเสียภาษีซ้ำซ้อนควรพิจารณาภายใต้กฎหมายภาษีและอนุสัญญาภาษีซ้อนที่เกี่ยวข้องแยกต่างหาก

- การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในระบบภาษี: รัฐบาลต้องเร่งสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการพัฒนาระบบการจัดเก็บและใช้จ่ายภาษีด้านสวัสดิการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเต็มใจเข้าสู่ระบบฐานภาษีและร่วมสร้างรัฐสวัสดิการที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). รายงานข้อมูลศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 12 แห่ง. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). รายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2565. สำนักนายกรัฐมนตรี.

ณัฐภัทร ถวัลย์โพธิ์ และคณะ. (2555). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก. หน้า 47-66.

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (2546, 31 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 130 ก. หน้า 1-12.

- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2564). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563. สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1–90.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). สวัสดิการผู้สูงอายุ: แนวคิดและวิธีปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). รายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2563. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Bergstra, M. (2021). Ageing policies – Access to services in different Member States (Briefing PE 698.026). European Parliamentary Research Service (EPRS), European Parliament.
- Morel, N. (2010). La prise en charge des personnes âgées dépendantes en Suède de 1930 à 2008: Entre réforme et continuité. *Sociologie*, 1(2), 241–257.
- Pensionsmyndigheten. (2026). Your pension when you move from or live outside Sweden. <https://www.pensionsmyndigheten.se/other-languages/english-engelska/english-engelska/pension-when-you-move-from-or-live-outside-sweden>
- Statistics Sweden. (2021, December 17). Municipal taxes 2022: The total municipal tax rate will decrease on average by SEK 0.03 next year. <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/public-finances/local-government-finances/local-taxes/pong/statistical-news/municipal-taxes-2022/>
- Sveriges riksdag. (2025). Socialtjänstlag (2025:400). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2025400_sfs-2025-400/
- Swedish Institute. (n.d.). Elderly care in Sweden: Sweden's elderly care system aims to help people live independent lives. <https://sweden.se/life/society/elderly-care-in-sweden>